

S - sternik **Z- załoga**

Stawianie żagli

S: przygotuj grot do stawienia

Z: jest przygotuj grot do stawienia

Z: grot do stawienia klar

S: grot staw

Z: jest grot staw

Z: fał grot obłożony

Z: grot po postawieniu klar

S: przygotuj foką do stawienia

Z: jest przygotuj foką do stawienia

Z: fok do stawienia klar

S: fok staw

Z: jest fok staw

Z: fał foka obłożony

Z: fok po postawieniu klar

Zrzucanie żagli

S: przygotuj foką do zrzucenia

Z: jest przygotuj foką do zrzucenia

Z: fok do zrzucenia klar

S: foka zwiń

(założenie: mamy roler foka – wówczas wystarczy przygotować linkę od rolera do wybierania)

Z: jest foka zwiń

Z: fok po zwinięciu klar

S: przygotuj grot do zrzucenia

Z: jest przygotuj grot do zrzucenia

Z: grot do zrzucenia klar

(oznacza to, iż wyznaczone w komendzie z imienia osoby są we właściwych miejscach a węzeł knagowy w przypadku klasycznej knagi - poluzowany)

S: grot dół

Z: jest grot dół

Z: grot po zrzuceniu klar

Podjęcie do kei: (jeśli przy kei są boje)

S: przygotuj cumę dziobową do podania na keję (po prawej/lewej burcie)

Z: jest przygotuj cumę dziobową do podania na keję

Z: cuma dziobowa do podania na keję klar

S: przygotuj cumę rufową do podania na boję

Z: jest przygotuj cumę rufową do podania na boję

Z: cuma rufowa do podania na boję/keję klar

S: cuma rufowa na boję

Z: jest cuma rufowa na boję/keję

S: cuma dziobowa na keję, człowiek na keję kiedy będzie mógł

(„kiedy będzie mógł” - przydatne uzupełnienie tej komendy pozwalające skupić się bardziej na ruchu jachtu)

Z: jest cuma dziobowa na keję

Z: jest człowiek na keję

S: cumę dziobową wybierz i obłóż na odległość desantową

Z: jest cumę dziobową wybierz i obłóż na odległość desantową

Z: cuma dziobowa wybrana i obłożona na odległość desantową

Z: cuma dziobowa po obłożeniu klar

S: cumę rufową wybierz i obłóż

Z: jest cumę rufową wybierz i obłóż

Z: cuma rufowa wybrana i obłożona

Z: cuma rufowa po obłożeniu klar

Odejście od kei:

(model 1

– odejście biegiem wstecznym na żaglach lub z użyciem napędu mechanicznego/mięśniowego; w wypadku większej ilości cum/szpringów kolejność wg. danych warunków)

(luzowanie możliwe, jeśli cuma jest na biegowo)

S: przygotuj cumę dziobową do oddania (luzowania).

Z: jest przygotuj cumę dziobową do oddania

(luzowania).

Z: cuma dziobowa do oddania (luzowania) klar

(manewrujemy wiosłami, silnikiem lub na żaglach)

S: cumę dziobową luzuj

Z: jest cumę dziobową luzuj

Z: koniec cumy dziobowej

(ten meldunek wypowiadamy z wyprzedzeniem)

S: cumę dziobową oddaj

Z: jest cumę dziobową oddaj

Z: cuma dziobowa oddana

S: cuma na pokład.

(jeśli na żaglach - należy do tego odpowiednio wpleść np.

„grot prawo na wiatr” oraz „dość grot na wiatr” lub np.

„lewo foka szot wybierz” i następnie „lewy foka szot luz,

prawy foka szot wybierz”.)

¹ Komendy przyjęte do stosowania na szkoleniach TTTM, ukazane w przykładowych (!) manewrach. Należy dostosować komendy do danej sytuacji. Aktualizacja kwiecień 2018.



Odejście od kei:

(model 2 - z człowiekiem na lądzie)

S: przygotuj cumę dziobową do oddania

Z: jest przygotuj cumę dziobową do oddania
(*należy poluzować węzeł cumowniczy na polerze*)

Z: cuma dziobowa do oddania klar

S: cumę dziobową oddaj

Z: jest cumę dziobową oddaj

Z: cuma dziobowa oddana

S: dziób prawo/lewo/w tył na wodę, człowiek na pokład

Z: jest dziób ... na wodę, jest człowiek na pokład

Pagaje:

S: pagaje chwyć

S: pagaje (*oznacza to pauzę i zarazem też gotowość*)

S: obie naprzód/wstecz

S: prawa / lewa naprzód, lewa /prawa wstecz (*obrót*)

S: pagaje obie hamuj

S: pagaje złóż

Miecz

S: miecz (pół) dół / góra

Z: jest miecz (pół) dół / góra

Silnik:

S: przygotuj silnik do uruchomienia

Z: jest przygotuj silnik do uruchomienia (*8 kroków*)

Z: silnik do uruchomienia klar

S: silnik uruchom

Z: jest silnik uruchom (*4 elementy*)

Z: silnik po uruchomieniu klar

S: silnik wolno/ pół/cała naprzód / wstecz

Z: jest silnik wolno/pół/cała naprzód / wstecz

S: silnik za sterem

Z: jest silnik za sterem

(*osoba obsługująca silnik śledzi ruchy płetwy sterowej*)

S: silnik dość za sterem

Z: jest silnik dość za sterem

S: silnik luz

Z: jest silnik luz

S: silnik odstaw

Z: jest silnik odstaw

Manewr „człowiek za burtą”

Z: człowiek za burtą!

S: Alarm człowiek za burtą! Podać środki ratunkowe!
Obserwator (imię).

Z: jest środki ratunkowe dla człowieka

Z: jest obserwator na człowieka

[manewr; w międzyczasie: ostrzymy/odpadamy]

S: (X, Y) przygotować się do podjęcia człowieka z prawej / lewej burty

Z: jest przygotować się do podjęcia człowieka z prawej / lewej burty

(2 modele: podejmują 2 osoby lub 1, a druga wówczas asekuje)

S: żagle luz

Z: jest żagle luz

Z: człowiek przy dziobie / wantach / burcie

S: podjąć człowieka na pokład

Z: jest podjąć człowieka na pokład

Z: człowiek na pokładzie

S: udzielić człowiekowi pierwszej pomocy

Z: jest udzielić człowiekowi pierwszej pomocy

S: prawy / lewy foka szot wybieraj

Z: jest prawy / lewy foka szot wybieraj

Manewr podejścia do boi

(*w zależności od właściwości manewrowych jachtu i bieżących potrzeb można przed manewrem również zrzucić foka*)

S: przygotuj bosak do chwycenia boi

Z: jest przygotuj bosak do chwycenia boi

S: przygotuj cumę dziobową do podania na boję

Z: jest przygotuj cumę dziobową do podania na boję

Z: cuma dziobowa do podania na boję klar

Z: boja w zasięgu

S: boję chwyć

Z: jest boję chwyć

Z: boja chwycona

S: cumę dziobową obłóż (*obłóż nabiegowo*) na boi

Z: jest cumę dziobową obłóż na boi

Z: cuma dziobowa na boi

Manewr odejścia od boi

(*Używając znanych już komend stawiamy foka jeśli był wcześniej zrzucony/zwinięty*)

S: grot prawo/lewo na wiatr

Z: grot prawo/lewo na wiatr

(*grot powinien zapracować wstecz*)

S: cumę dziobową luzuj

Z: jest cumę dziobową luzuj

Z: koniec cumy dziobowej

S: cumę dziobową oddaj

Z: jest cumę dziobową oddaj

S: dość grot prawo/lewo na wiatr

Z: jest dość grot prawo/lewo na wiatr

(*kończymy po wyjściu z kąta martwego ustawiając foka do pracy na odpowiedniej burcie*)



Manewr odejścia od boi (wykorzystanie foka)

(Używając znanych już komend stawiamy foka jeśli był wcześniej zrzucony/zwinięty. Następnie czekamy na właściwy moment - to kluczowe w tej wersji manewru)

S: lewy /prawy foka szot wybierz

Z: jest lewy / prawy foka szot wybierz

(fok powinien zapracować wstecz)

S: cumę dziobową luzuj

Z: jest cumę dziobową luzuj

Z: koniec cumy dziobowej

S: cumę dziobową oddaj

Z: jest cumę dziobową oddaj

(kończymy po wyjściu z kąta martwego ustawiając foka do pracy na odpowiedniej burcie)

Manewr stanięcia na kotwicy

S: przygotuj foka do zrzucenia

Z: jest przygotuj foka do zrzucenia

Z: fok do zrzucenia klar

S: fok(a) zwiń/dół (roler/klasyk)

Z: jest fok(a) zwiń/dół

Z: fok po zwinięciu/zrzuceniu klar

S: przygotuj kotwicę do rzucenia (dziobu/rufy)

Z: jest przygotuj kotwicę do rzucenia (dziobu/fury)

Z: kotwica do rzucenia klar

S: kotwicę rzuć

Z: jest kotwicę rzuć

S: linę kotwiczną luzuj/wybieraj (dość luzuj/wybieraj)

Z: jest linę kotwiczną luzuj/wybieraj

S: melduj o położeniu liny kotwicznej

Z: jest melduj o położeniu liny kotwicznej

Z: kotwica patrzy pion/prawo/lewo/nie trzyma

S: przygotuj grot do zrzucenia

Z: jest przygotuj grot do zrzucenia

S: linę kotwiczną wybierz i obłóż

Z: jest linę kotwiczną wybierz i obłóż

Z: lina kotwiczna wybrana i obłożona

S: grot dół

Z: jest grot dół

Z: grot po zrzuceniu klar

Manewr zejścia z kotwicy

S: przygotuj grot do stawienia

Z: jest przygotuj grot do stawienia

Z: grot do stawienia klar

S: przygotuj linę kotwiczną do wybierania na dziobie

Z: jest przygotuj linę kotwiczną do wybierania na dziobie

Z: lina kotwiczna do wybierania klar

S: grot staw

Z: jest grot staw

Z: fał grotu obłożony

Z: grot po stawieniu klar

S: linę kotwiczną wybieraj

Z: jest linę kotwiczną wybieraj

S: melduj o położeniu liny kotwicznej (jak patrzy kotwica?)

Z: kotwica patrzy prawo/lewo/naprzód

(załogant nawet bez zachęty powinien regularnie meldować i wskazywać sternikowi w którym kierunku leży kotwica aby w chwili, gdy jest „pion” znajdowała się we właściwym miejscu, w tym przykładzie przy dziobie)

Z: kotwica pion

S: kotwicę rwij

Z: jest kotwicę rwij

Z: kotwica przy burcie

S: kotwicę czyść

Z: jest kotwicę czyść

Z: kotwica klar

S: kotwica na pokład

Z: jest kotwica na pokład

(Należałoby teraz wydać komendę „sklaruj kotwicę” - najbezpieczniej robić to w kokpicie - należy przenieść osobno kotwicę i linę - jednak przy spokojnych warunkachzałogant może to wykonać na dziobie - ale wówczas stawianie foka i halsówka odpada)

S: przygotuj foka do stawienia (klasyczny fok na sztagu)

Z: jest przygotuj foka do stawienia

Z: fok do stawienia klar

S: fok staw

Z: jest fok staw

Z: fał foka obłożony

Z: fok po stawieniu klar

UNIWERSALNE

(Komenda) wróć! - odwołanie komendy.

Dość (...) ! - przerwanie komendy (np. „dość luzuj”, „dość grot lewo na wiatr”).

KOMENDY NA STER I DLA STERNIKA

- 1. Ster prawo (lewo)** -skręcenie płetwy sterowej w prawo (lewo) o około 25-40 st. od diametralnej jachtu i utrzymanie jej w tym położeniu do następnej komendy.
- 1a.Prawiej/lewiej** – jako uzupełnienie dla sytuacji 1 jeśli potrzeba pogłębić skręt (o kolejne 10-15st).
- 2. Ster prawo (lewo) na burt** - maksymalne wychylenie płetwy sterowej w prawo (lewo) i utrzymanie jej w tym położeniu do następnej komendy.
- 3. Sternik lewiej/prawiej** (wydawane osobno a nie jak w przypadku 1a) - zmiana kursu przez sternika o kilka stopni i trzymanie nowego kursu.
- 4. Ster zero** - ustawienie płetwy sterowej w osi symetrii jachtu i utrzymanie jej do następnej komendy.

5. **Sternik tak trzymaj** - polecenie utrzymania kursu (a nie położenia steru) jaki miał jacht w chwili wydawania komendy.
6. **Sternik trzymaj kurs np. ostry bajdewind** - polecenie utrzymania kursu względem wiatru i jego samodzielne korygowanie przez sternika.
7. **Sternik ostrz** - zmiana kursu przez sternika z kursu pełniejszego na ostrzejszy. Najdalej można ostrzyć do bajdewinu. W bajdewindzie sam zatrzymuje cyrkulację.
8. **Sternik odpadaj** - zmiana kursu przez sternika z kursu ostrzejszego na pełniejszy. Najdalej można odpadać do baksztagu. W baksztagu sam zatrzymuje cyrkulację.
9. **Sternik do linii wiatru** - sternik skręca do linii wiatru, samodzielnie zatrzymuje cyrkulację i stara się linię wiatru utrzymać.
 - **Ster leży prawo/lewo** - meldunek podawany przez sternika, gdy wydaje mu się, że cyrkulacja powinna już być zakończona, a nie usłyszał jeszcze takiej komendy.
 - **Jacht nie reaguje na ster** - meldunek sternika np., gdy usłyszał komendę, ale nie jest możliwe jej wykonanie (np. jacht nie ma prędkości manewrowej).

KOMENDY NA ŻAGLE

1. **Przygotuj grot (foka) do stawienia** - rozmarlowanie, założenie fału, raks, szotów, wprowadzenie do likszpary itp. tak aby żagiel można było postawić.
2. **Grot (fok) staw** - wybranie fałów tak, aby żagiel znalazł się na właściwej wysokości, wypompowanie i zaknagowanie go. Po wykonaniu polecenia poszczególne stanowiska meldują: **fał grota (foka) obłożony** - oznacza to, że już można pracować danym żaglem.
3. **Przygotuj grot (foka) do zrzucenia** - polecenie wykonania przygotowań niezbędnych do zrzucenia żagli - rozbuchtowanie fałów, ale pozostawienie ich na knadze (poluzowanie węzła knagowego).
4. **Grot (fok) dół** - polecenie obejmuje odknagowanie odpowiedniego fału, całkowite wyluzowanie go (w razie potrzeby ściąganie żagla wzdłuż liku - przedniego) i niedopuszczenie do zsunienia się do wody.
5. **Awaryjnie - grot (fok) dół** = jak najszybciej.
6. **Grot do want** – w sytuacji, gdy wiatr nie ma siły wypchnąć bomu a chcemy ustawić grot adekwatnie do kursu względem wiatru (działanie jednorazowe)
7. **Grot (fok) prawo/lewo na wiatr** – wyniesienie żagla jak najbardziej prostopadle do osi jachtu za bom (grot) lub róg szotowy (foka) w sytuacji gdy chcemy aby żagiel zapracował wstecz – aby zahamował lub uzyskać ruch jachtu wstecz albo obrót. Przy bomie powinno się to robić ciągnąc od przodu – nie ustawiając się na linii jego ruchu w sytuacji gdy siła wiatru nas przewyżczy.

KOMENDY NA CUMY I SZPRINGI

1. **Przygotuj cumę (szpring) dziobową (rufową) do oddania** - sklarowanie liny tak, aby po komendzie „oddaj...” można ją było natychmiast wykonać.
2. **Przygotuj cumę (szpring) dziobową (rufową) na biegowo** - zmiana sposobu dotychczasowego zacumowania na umożliwiający luzowanie i odcumowanie się z pokładu (końce liny na jachcie).
Poprawny sposób (przykładowo - cuma dziobowa):
Cumę zaknagować na końcu, resztę na keję, zejść na keję, obwinąć wokół polera, przyciągnąć jacht, rzucić resztę cumy na fordek, wejść zanim jacht odpłynie (z ostrożnością, ponieważ możemy zrobić szpagat). Po wejściu wybieramy cumę i kangujemy drugi raz na jednej knadze.
3. **Zbierz luz na cumie/szpringu dziobowym/rufowym itp.** - szybkie zebranie luzu z liny do momentu naprężenia ale bez wywołania ruchu jachtu poprzez zbyt mocne wybranie cumy.
4. **Luzuj cumę/szpring dziobowy/rufowy itp.**
5. **Cumę (szpring) dziobowy (rufowy) oddaj** - odcumowanie właściwej liny, wciągnięcie jej na pokład i sklarowanie.
6. **Szpring rufowy wybieraj** - wymaga energicznego wybierania tej liny dla nadania jachtowi szybkości.
(Najlepiej trzymać za obydwa końce i znajdować się jak najdalej od punktu zaczepienia szpringu na lądzie. Mijając ten punkt, należy sprawnie zebrać linę nie hamując przy tym jachtu)
7. **Przygotuj cumę dziobową (rufową) do podania na ląd (keję) - ew. z prawej (lewej) burty** - takie sklarowanie cum (pod koszem), aby po komendzie „(...) na ląd” można ją było natychmiast wykonać.
8. **Melduj o odległości od kei (lądu)** - komenda dla osoby pracującej przy cumie dziobowej, lub na desancie. (meldunki: w długościach jachtu, poniżej jednej długości jachtu w metrach, na koniec można użyć określenia „odległość desantowa”).
9. **Cuma dziobowa na ląd (keję), człowiek na ląd (keję)** - wykonuje się rzucając (uprzednio zaknagowaną) luźno zbuchtowaną cumę na ląd (keję), a następnie wykonująca to osoba wyskakuje z bezpiecznej odległości na brzeg. Nie wolno wyskakiwać z cumą.
10. **Cumę dziobową obłoż** - założenie pętli lub węzła cumowniczego na pachołku, polerze, dalbie.
11. **Cumą rufową hamuj** - przy nadmiernej prędkości podchodzenia do kei, gdy jeden koniec obłożony jest na lądzie (boi, kotwicy), a drugi prowadzony przez kluzę i knagę.
10. **Sklaruj cumy (odbijacze).**